

Улуу Кыайыны 60 сылыгар МУУС ОҢУОР КҮРЭБЭР

Дьокуускайга Кыайыны 60 сылын көрсө олунньу бүтэһигэр муус оҥоһуктарга республикатааҕы фестиваль буолан аастыта. Республика араас муннуктарыттан барыта 34 киһи, 17 хампаанда күрэхтэспиттэрэ, ол иһигэр Хабаровскайтан икки хамаанда кыттыһыны ылан барбыттара. Бастагы миэстэни уонна 100 тыһ. солк. бириһини биһир дойдулаахтарбыт НПК преподавателлэрэ скульптор Николай Огонеров, Алексей Федосеев «Дух-победитель» диэн композицияларын иһин ылбыттара.

Николай композициятын туһунан манньк кэпсир:
— Конкурс балаһыанньатын ааран баран кыттарга санаммыпыт, тута өйбүтүгэр кыайыны тыһа (дух) көстөн кэлбитэ. Эскиз оҥорон киллэрэн көрдөрбүһүт, конкурс аастыһыт. Биһиги санаабытыгар кыайыны тыһа дьулусханнаах, туюхтан да толлубат, күүстээх санаалаах буолуохтаах, ол санаабытын үлөбүтүгэр толору көрдөрүбүт дии санабыһын. Манньк ис хоһоонноох конкурстарга бу иккис кыттыһыбыт, бастаан кыттарбытыгар (иккис сыллаабыта) эмизэ 1 миэстэни ылбыһыт. Мууһу кыһар көрдөххө эрэ ырахан курдук, онтон ылсан үлэлээн бардаххына арыһыны быһар курдук сымнаҕас, санаабыһкын барытын кыһааххын, өссө силиминнээххин сөп. Улууска Кыайыны 60 сылын көрсө колледж студенттарыгар хаартан оҥоһукка конкурс биллэрдиттэ, биллэн турар, ис хоһооно, формата барыта учуоттаныһа.

Л. УВАРОВСКАЯ

Хаартыска: Бастагы миэстэлээх «Дух-победитель» («Кыайыны тыһа») композиция.

М.К. Аммосов төрөөбүтэ 110 сылыгар

ПААМАТЫННЫЫК УНИВЕРСИТЕТ ИННИГЭР ТУРУОРУЛУОҔА

М. К. Аммосов пааматынныыга Дьокуускайга кини аатын сүгэр СГУ иннигэр бийыл оҥоһулуохтаах үлэтин сүрүнүгэр, эскиһин көрөр Е. И. Михайлова салааталаах правительственной комиссия уонна туруорарга үлэтир бөлөх муньахтара кулун тутар саҕатыгар буолан быһаарыны ыллыһына. Муньааха Нам улууһун комиссиятыгар баар иккисин Хатырыктан төрүттээх СГУ преподавателэ П. А. Слепцов уонна «Нам» түмсүүтүн кырдыа-бастарын сэмэстэтиһэн мин киһини дьүүлүһүнүгэ уонна куластааһынна кытынныбыт.

Эскиз дүүлүгэ туруоруллубут, автордарын ааттара кодтарынан киллэриллбит. Жюри, комиссия чилиэннэрэ санааларын үлэстииһэлэрэ элбөх этилэрдээх, көнөрүүлэрдээх итириһиннээдик барда. Лена Максимовна чилиэн эрэри, Москвадан кыайан кэлбэтэх, ол иһин «Нам» түмсүүтүн Ытык субэтин салаааччытыгар М. Н. Габышевага телефонуунан Н. И. Белолобская, Т. И. Левина, В. Б. Курочкин оҥорбут эскизэри сөбүлээбүттэрин, ону өйөөгү диэн эппитэ. Уустуга диэн автордар ааттара этилдибэт. Ол да буоллар П. А. Слепцов, СГУ ректора А. Н. Алексеев о.д.а. биллэртэр быһыылаах, ол иһин бары биһир эскизэри сөбүлээбүтүбүт. Куластааһын түмүгүнэн, сэрэбит курдук, Н. И. Белолобская бөлөһүн үлэтэ маннайгы миэстэни ылла. Кырдык да бу эскизке М. К. Аммосов күөгэйэр күнүн мөссүөнүн, улахан толкуйдаах, холку, государственной деятель

өтө көстөр.

Пааматынныык медицинскэй институт, университет урукку уонна саҕа дьылларын, Белинскэй уулусса «Теплое» күөл иабережнайын кытта быһа охсунууттар турар буолла. Бу миэстэ көстүүлээх, аһаҕас, элбөх дьон-сэргэ аһар, мустар сирэ. Боруонса пааматынныык постамент үрдүгэр турар, содуруулуу-илин күн тахсытыын, үөһэ күөрэйиитин кэтээн көрөр курдук улуу Лена диэки хайыһан турар. Каннигэр муннук истиилэр Саха сирин символлара эбэтэр автономияла сыһааннаах карта баар буолуохтары сөп диэн баҕа санаа архитекторга этилиннэ.

Эскиз уонна муньах быһаарыта өссө да правительство таһымыгар көрүллэрэ буолуо, уларыһылары да күүтүөххө сөп. СГУ иннигэр М. К. Аммосов пааматынныыга — бу үйэлэргэ кини албан аатыгар, героическай олоһор сүгүрүйэр сахалар ытык сирдэрэ буолуоҕа. Биһиги намнар чабылхай Максимытыгар саамай кэрэ кэскил санаабытын, өркөн өйдөөхтөр өйдөрүн холбуур, күүс-күдэх ылар, кэриэс тылбытын кэрэхэлиир, Хатырыкка үрдүк иирээ, Аччыгыһы арыһа Аммосовтар түөлбөлэригэр өлгөмнүк үүнэр таптап, кэрэ олох символун сардаана сибээки ууар, быспакка сылдьар ытык пааматынныыкпыт буолуоҕа.

Г. ПОПОВ, улуус бочуоттаах гражданина, Дьокуускайдаагы «Нам» түмсүү «Ытык сэмэстии» секретара

Бэйэни салайыныны: хантан дохуот кириэйдэ? ГОСТИНИЦА АТЫЫГА БАРДА ... ОЛ ЭРЭН УЛУУСКА ХААЛЛА

Улуустаагы гимназия (дир. В.Н. Попов) кэли сылларга материалнай базатын бөвөрүтүүгэ үлэни күүскэ ыытта. Ол курдук гараж, арыччый спортивнай саала, мастарыскай, үөрэнэр корпусун спортивнай саалаа сылдьар ити-тиллэр переход үлэһи киллэриллилэр. Аны өвүлөр дьыл итин ыйдарыгар таһырдыа дьарыктаналларыгар анаан спортивнай площадка тутууга былаанналар. Ити тутуулары ыһыһыга үлэ, тыһыл ветерана, гимназия үлэһитэ В.М. Бочкарев киллэрибит кылаата улахан.

Гимназияга үөрэнэр тыа нэһиллэригэр кэлбит өвүлөр олорон үөрэнэллэригэр, улуус урукку баһылыга А.Н. Ядреев ити иннинэ ГУП У ЖКХ балансыгар турбут гостиница дьиэтин гимназияга биэрбитэ үөрэнээччилэр олорон усу-

лубуйаларын тупсарыһа улахан оруолламмыта. Улуустаагы гимназия педколлективин кыһамныытынэн, үөрэнэргэ сөптөөх усулуобуйа тэриллэбитинэн выпускниктар 100 бырыһыан үөрэххэ туттарсан киллэрдэрэ үтүө үгэскэ кубулууда.

ГУП ЖКХ монкурууттаан арбитражнай суут быһаарытынан төрилтэни эһэр комиссия (В.Т. Данилов) конкурснай төрүккэ олохуран монкуруука ыһта. Интернат дьиэтэ урукку өттүгэр дуоҕабар быһыһытын гимназияга аренда суох бэриллэн интернат буолан турбута. Ити дьиэни бас билэр төрилтэ монкурууттаабыһын түмүгэр атыһылаан, онтон кирибит харчынан иһин-күүһүн төлөһөрө быһаарымыта. Улуус баһыһын үпкэ уонна экономикага солбуйааччы А.И. Тимофеева ыһтыһыбыт конкурстаах аты туһунан

манньыгы эттэ:

— Гимназия уопсай социальнай суолталаах объекка киллэриллэбитинэн, кулун тутар 4 күнүгэр, аукцион быһыһытынэн буолбакка, конкурсна атыһа таһаарыһына. Оно «Нам улууһа» муниципальнай төрилли уонна «Илгэ» ПО кытыннылар. Муниципальнай төрилли 2 мөл. солк. сыаналаан ити сууманы биһир ый болдохтоон төлүүр усулуобуйаны туруорда, онтон «Илгэ» ПО 1 мөл. 800 тыһ. солк. сыаналаан, төлөбүрүн 3 ыйга болдохтоо. Атыһыһаһын түмүгүнэн «Нам улууһа» МТ объект хаһаайыһынан ааттанна уонна интернат дьиэтин гимназияга анаата.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

Үөдэй орто оскуолатата тэриллэбитэ 85 сылыгар

«УМУНЛУБАТ ОНУС КЫЛААС, ТАПТЫЫР-НАРЫН ЭДЭР СААС...»

1919 сыл ахсынньы 19 күнүгэр 1 Үөдэй нэһилигэр Спаскай селотугар 4 кылаастаах церковнай-приходскэй бастагы оскуола аһыллар. Оскуола бастагы учууталынан Дьокуускайдаагы епархиальной училищени бүтэрбит Попова Антонина Васильевна үлэлээбитэ. 1924 с. оскуоланы бастагы 5 үөрэнээччи бүтэрбитэ. Кинилэр истэригэр Зырянов А.Н., Аба дойдусэринин кыттыһылааһа, үлэ ветерана, советскэй былаас активнай кыттыһылааһа, Дьокуускай куорат бочуоттаах гражданина, Эверстов М.И., РСФСР, Саха АССР үтүөлээх учуутала бааллар.

1925 с. оскуолага 20 миэстэлээх бастагы интернат аһыллыбыта. Интернатка Саввина Т.В. уонна Саввин П.Н. үлэлээбиттэрэ. 1926 с. оскуола 1 студентнаах оскуола аатын ылбыта. 1927 с. Үөдэй оскуолатыгар бастагы пионерскэй тэрилтэ үөскээбитэ. 10-тан тахса бастыг үөрэнээччи пионер буолбуттара. Баһаатайынан 3 кылаас үөрэнээччигэ Захар Саввин талыллан үлэлээбитэ.

1931 с. оҕоҕооһу нэһилиэк исполкомун председатели Охлопков Дмитрий Федорович быһааччы салайыһытынан оскуола дьиэтин Спаскай селоттан 100 көлөнөн биһирдэ көһөрөн, биллэни оскуола территориятыгар киллэрэн, нэһилиэни күүһүнөн биһир сайын тутан бүтэрэн, 1931 с. балаан ыйыгар үөрэх дьиһын саҕа оскуолага аспыттар. Оскуола бу дьиэтэ 30 сыл үлэлээбитэ. Оскуола сэмэстэһиһинэн Игнатий Игнатьевич Свинобоев анаанар. Бастагы учууталларынан Феоктистова М.И., Оботова П.И., Охлопков С.П., Ядреев М.И. уонна Кычкина М.И. үлэлээбиттэрэ. 1957 с. 160 миэстэлээх типовой оскуола тутууга сараламмыта, 1960-61 үөрэх дьиһыгар саҕа оскуолага 5-с кылаас аһыллан үлэлээбитэ. Онон Үөдэй 8 кылаастаах оскуолатата буолбута. 1972-73 үөрэх сылыгар Үөдэй олохтоохторун күүстэригэр 250 кв. м инээх спорзал тутуллууга сараламмыта. 1974 сыл алтынньы ыйга спорзал үлэһи кирибита. Оскуола директорунаан Захаров И.И. үлэлээбитэ.

1973 с. оскуола учууталларын тэрийиһиринэн оройуонга бастагы үлэ-сыһыһаһа лааһыра аһыллыбыта. Начальнигынан Эверстов С.К. аһаммыта. Совхоз анаан биһирбит «Кыскай арыһытыгар» 20 үөрэнээччилээх лааһыра сайын устата 275 т оту оттоон совхозка туттарбыта.

1974-75 үөрэх сылыгар 9-с кылаас аһыллан Үөдэй орто оскуолатата буолбута. 1974-75 үөрэх сылыгар

тан оскуола кабинетнай системага кириэн саҕа мебеллэригэр, бэйэ оҥоһу мекааптарынан, араас көрдөрөн үөрэтэр матырыһаалларынан байытыллан барбыта. 1975-76 сс. мастарыскай уонна начальнай оскуола тутуллубуттара. 1978 с. аан бастаан сүөһү көрөөччүлэр үлэ-сыһыһаһа лааһыра аһыллан «Арыһылаах» ферматыгар 25 оҕо ыһыһыксытынан, ыһирэй көрөөччүлэр, бостуугунан үлэлээбиттэрэ, салайааччынан учуутал Саввина В.И. үлэлээбитэ.

Оскуолага өр сылларга Ленинскэй комсомол бириэмийэтин лауреата Яковлев А.Д. старшай пионер баһаатайынан үлэлээн араас өрүттээх иһэр-үөрэтэр үлэни ыһыһыта. Дружина тобус төгүл правофланговой ааты ылар чинээкэ тиксэбитэ. 1991-92 сс. оскуола национальнай концепцияны олоххо киллэриһи үлэтин саралаабыта, 7 хайыһаһан үөрэнээччинэн сахалыы быһыһа-майгыга иһтигэр элбэх өрүттээх үлэни ыһыһыта.

Үөдэй оскуолатыгар араас сылларга республика, улуус күн туттар учууталлара Н.М. Ларионов, С.А.С.С.Р үтүөлээх учуутала, норуот үөрэһиритин туйгуна, Л.Е. Ларионова, С.А.С.С.Р үтүөлээх учуутала, А.А. Семенова, С.Р. үтүөлээх учуутала, А.Т. Ядрихинская, РФ үтүөлээх учуутала, И.И. Захаров, С.Р. үөрэһиритин туйгуна о.д.а. үлэлээбиттэрэ.

Бу оскуоланы бүтэрбит араас ученайдарыт, республикага, улууска биллэр үөрэнээччилэригэр, кини туттар дьоммут: Р.И. Ядреев, химическай наука доктора, Д.Д. Ядреев, инженер-геолог, государственной бириэмийэ лауреата, М.А. Эверстов, хайа инженера, тыһыл ветерана, Булүү улууһун бочуоттаах гражданина, И.И. Бочкарев, биологическай наука доктора, В.С. Татаринов, С.Р. үтүөлээх артыһына, А.Н. Ядреев, тыа хаһаайыстыбатын министрин 1 солбуйааччы, норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, А.Д. Яковлев, Ленинскэй комсомол лауреата, Е.В. Ядреева, техническай наука кандидата, И.Г. Яковлев, РФ норуотун үөрэһиритин туйгуна, спорт, тыһыл ветерана, Д.Г. Аргунов, Ленин, Үлэ Кыһыл Знамятын орденнар кавалердара, А.Р. Шестаков, Бочуот Знага орден кавалера, В.Н. Харитонов, физико-математическай үөрэхтэһин кафедраһын доцента, РФ үөрэһиритин туйгуна о.д.а.

А.Д. ЯКОВЛЕВ,
РФ норуотун
үөрэһиритин туйгуна

«ПОДРОСТОК»: БУ ДЫНГНЭЭХ БЭЙЭНИ САЛАЙЫНЫ

Үөдэй орто оскуолатыгар урукку пионерия, кэли сылларга үөрэнээччилэр парламеннарын үтүө үгэстэри салбаан быһыһыты үөрэх дьиһыгар «Подросток» оҕо түмсүүтэ тэрилиннэ. Хас биһирдин оҕо идэтин, үлэтин сүрэһин баһатынан таларыгар анаан үлэ, дьарык араас көрүнгэ ыһыһылар. Ол курдук «Подросток» оҕо тэрилтэригэр холбоһууга буолан, оҕо биэс тэрилтэтин түмэр: «Саһарба» — кыра кылаас оҕолорун түмсүүтэ; үөрэнээччилэр парламеннара (бэйэни салайыһыны); «Сопыһышко» баһаатайдар этэрээттэрэ; «Сильные духом» лидердэр кулунтара; оҕо быраабын көмүскүүр, бэрээдэги көрөр «Беркут» этэрээт. Оҕо түмсүүтүн хас биһирдин оҕону уһуйар сорукутарынан

буолаллар: киһи быраабын, интэриһин көмүскээһин; оҕо сайдарыгар кыаһы биһирин, оҕону төрүт уонна атын омул культураларыгар уһууу, атын омул культураны өйдүүр, сыаналыыр буоларын ситиһин; дьомҕо-сэргэбэ туюх туһаны оҥорорун өйдүүр, бэйэтин кыаһын толору туһанан, өй-санаа, эт-хаан, сир-туом өттүнэн күүстээхтик, ситимнээхтик үлэһирин ситиһин.

«Подросток» оҕо түмсүүтэ 3-11 кылааска үөрэнэр 70-тан тахса оҕону хаһан үлэтин ыһтар. Оҕо түмсүүтэ кини бэйэтин бэйэтэ сайыннарыгар, личность быһыһынан сайдарыгар тирэх буолар.

«Подросток» түмсүү
лидердэрэ

(Хаһыат 3-с стр. Үөдэй орто оскуолатын үбүлүйүгэр аһаллаах балаһаны билсин)

Дьахталлар I съезтарын 80 сылыгар

ҮӨРЭН, ЭЛБЭҢИ БИЛЭН ТАРҔАСТЫЛАР

Кулун тутар 7 күнүгэр Үөдэйгэ Аан дойду дьахталларын, Саха сирин дьахталларын сьёһэ тэриллибитэ 80 сылларга аналлаах бырааһыннык кичэһэ ытыгына...

Бу дьоро кичэһи общественник Анастасия Сысолятина иилээн-сабаллаан ыытта. Нэһилиэк баһылыга Иннокентий Зырянов Улуу Кыайыы 60 сылынан мэтээллэри үлэ, тыыл ветераннарыгар, Герой-ийэлэргэ Варвара Эверстовага, Гертруда Ядреевага, Ирина Ядреевага о.д.а. үөрүүлээх быһыыга-майыга туттарта...

«Российской Федерацияга олохтоох бэйэни салайыныны тэрийи уопсай принциптэрин туһунан» 2003 с. алтынны 6 күнүттэн 131 №-дээх Федеральной Сокуон саҥа редакцията Саха сиригэр, ону ааһан Российской Федерация олохтоохторун даҕанын правовой уонна тэрээһин өттүнэн үгүс өйдөмөт түгэннэри үөскэттэ...

Үөһэ этиллибит Федеральной Сокуонга сөп түбэһиннээн олохтоох бэйэни салайыныны туһунан республика сокуоннарын хаттаан оҕорорго күһэллэһинбит, сокуон ирдирин курдук республика территориятын поселенческой принциптэрин муниципальный тэриллиилэргэ тыһаран турар. Саҥа сокуон 2006 с. тохсунньу 1 күнүттэн толору күһүгэр кириэр, онон бу кэмгэ саҥа тэриллибит 400-тэн тахса муниципальный тэриллиилэргэ олохтоох бэйэни салайыныны органнара быыбарданахтаахтар...

ха бу нэһиликтэр билигин баһылыктарын боломуочуйаларын бөддьүрү улуус дьаһалтатын баһылыгы уонна улуус мунньаҕын боломуочуйаларын бөддьүрү кытта сөп түбөһэр. Эбэн эттэххэ, билигин баар улуус мунньаҕы депутаттара уонна баһылыктар, биллэн турар, олохтоох бэйэни салайыныны саҥа тэриллэр органнарыгар быыбарданаарга холонуохтара. Онон норуотка уонна историяга ааттанарынан — икки хос былаас (двоевластие) дьин дьэбэ балаһыанна үөскээн тахсыада...

Мань тумарга туох суол-инс баарый? Оннук суол баар. Бир варианынан билигин олохтоох бэйэни салайыныны мунньахтарын депутаттара уонна улуустар МТ баһылыктара боломуочуйаларын бөддьүрү инниэ устуналара уонна муниципальный оройуоннар устаттаарын быһыытынан бэйэни салайыныны саҥа органнара талыллалларын эттэххэ сөп. Бу олус судургу боолумуон сөп, тоҕо дьитэргит, билигин үлэһин олохтоох бэйэни салайыныны органнара бөддьүрүтөр...

уонна поселениелар чэрчилэрин бигэрэтин туһунан бу Ыйаарын ис хоһоонугар кылгастык тохтоотоххо: саҥа тэриллэр 413 муниципальной тэриллиилэртэн, 52 куораты уонна бөһүөлэктэри кылларан турар, түөрт гымтык биридэрэ арыах ахсааннаах нэһилиэнньэлээх оройуоннар испиниэхтэригэр кирибэтэх улуустар ылаалтара — Мэҥэ-Хаҥалас, Таатта, Уус-Алдан, Чурапчы уонна Нам, бу улуустарга 103 бөһүөлэк сельскэй поселение статуһун ыһылар. Ангардас Мэҥэ-Хаҥаласка Аллара Бөстээри кылларан турар маньык 31 поселение баар буолла...

Бу дьитэргэ хайдах да сатамат — сокуон диктатурага өрөгөйдүөхтээх, бүтэһик тылы Дыйнай Восток уокуругар РФ Президентин представительствота эттэхтээх.

Дьэбэтэ дьин баар: дотационнайа суох, промышленнай дьин ааттанар улуустарга, холобура, Мирнэй улууһугар — 3, Нерюнгрига — 1, Алданга — 3, Ленскэйгэ — 8 сельскэй поселение баар. Уопсайынан эттэххэ Саха Республикатын Президентин адми-

Депутат — норуот кичэһэ

ИТЭБЭЛБИТИН ЧИЭСТЭЭХТИК ТОЛОРОР

Биһиги, Хатыҥ Арыы нэһилиэгин быыбардааччылары, чуолан, Аппааны бөһүөлэҕин олохтоохторо, бэйэбит Ил Түмэнгэ табыт депутаттыг Николай Иннокентьевич Румянцевтан улаханнык сыһарбатах эбиһит дьин астынабыт. Аастыт быыбардаарга кини Аппааны бөһүөлэҕин электоратыттан баһыйар элбэх куолаһы ылбыта мээһэ буолбатах. Н.И. Румянцев өссө собууру студеныны сыдыан сайынҕы сынныаланҕын кэмизэр, студенттаран биригээдэ тэринэн төрөөбүт-үөскээбит дойдутугар, Намыгар кэлэн тутуу ыарахан үлэтин үлэлээн барара. Чуолан, биһиги нэһилиэккэ оччотообу «Хатыҥ Арыы» совхоз бастыҥай, Чуурка-2 хотоннорун өрөмүөннээһингэ элбэх үлэни ыһыпта. Оччолорго мин биригээһиндир этим...

Кыстык кэмизэр, ханна да буоларын курдук эргэ, сорҕото уруккута быраарылыбыт да хотоннорго субай сүөһү турарга тийээрэ. Ол курдук Чуурка-2 хотонун муостата сааһыары уута баран үлэһиттэргэ үгүс эрэйи үөскэтэрэ. Бир сайын мин тастан биригээдэ кэпсэтэн үрүт үрдүгэр түөрт хос сааллыбыт ол хотон муостатын көтүттэрэн, муоста аһынан уу сүүрэр хоруу хастаран, хотон кытыгыгар уу муньуллар дьаамалаах салдаһын оҕорорго быланнашаммытым. Бу олус кирдээх, уудаах-хаардаах ыһай үлэни ый ангарын иһинэн Николай Иннокентьевич бэйэтин кытары илдьэ кэлбит нуучча табаарыстарынан оҕор охсон кэбиспиттэрэ. Итиннэ майгыныны муньуллубут ноһуому ыраастаһыны Бастыҥай хотонугар ыһыгытара. Мань сэргэ бөһүөлэҕин олохтоохторугар Мордовской В.А., Григорьев М.Б. о.д.а. чааһынай дьээлэрин тутан бэйэригтэрэ. Онон биһиги депутаттытын оччолортон ырахааттаран, мэхэйдэртэн толлон турбат, дулуурдаах үлэһит киһи быһыытынан бэркэ билэбит. Кэлиин 50 №-дээх Орто Лена-

таары быыбардыыр уокуруктутугар Н.И. Румянцев Ил Түмэн депутатыгар кандидатынан турбутугар Аппааны быыбардааччылары билэр уолларыгар баһыйар үгүс куолаһы бэйэрэн киниэхэ үрдүк итэвэли сүктэрбиттэрэ. Бу итэвэлигин Николай Иннокентьевич чистээхтик сүгэ сылдьар дьин биһиги астынар-бытын хаһыат аадааччыларыгар тирдэхтигин баҕарабыт.

Ордук капиталнай тутуу боппуруоһугар — Нам улууһугар олус хаалан турар боппуруоска кини кэскиллээхтик уонна кимсэһиннээхтик үлэһин сылдьар. Быйыл, 2005 сылтан, И.Е. Винокуров аатын сүгэр Хатыҥ Арыы орто оскуолатын 220 мистээлээх саҥа таас дьитин тутуу садаланар буолла. Оскуола тутуута Саха Республикатын инвестиционнай программатыгар киллэриллэн, 30 мөл. солк. үп көрүллэн, олохтоохтор үөрүүбүтү сүдү улахан. Бир дойдулаахпыт, Саха Республикатын биллиилээх госуодарственной уонна политической деятелэ Илья Егорович Винокуров төрөөбүтэ 110 саһын көрсө кини сырдык аатын, үлэтин, олоһун үйэтиһиһэ дьонун аһылаат уурулуна. Бу кэскиллээх боппуруоска биһиги депутаттыг Н.И. Румянцев үгүс өрүттээх үлэни ыһыгытын түмүгэр нэһилиэккэ дьонун суолталаах тутуу садаланар буолла. Нэһилиэк быыбардааччылары төрөөбүт-үөскээбит Намы сайдыытыгар үлэһинэн-хамнаһынан үгүс өрүттээх кыһатын кыллар сылдьар депутаттыгыгар Николай Иннокентьевич Румянцевка хаһыат венгүе истин махталытын тирдэбит, дьонун-сэргэтин туһугар ыһтар үлэтигэр өссө да үрдүк ситиһиллэри баҕарабыт.

Д.И. НОГОВИЦЫН, И.Е. Винокуров аатынан Хатыҥ Арыы орто оскуолатын директора

Бэйэни салайыныны — инники дьылбабыт

ИККИ ХОС БЫЛААҤЫ БЫЛЫНЫМАХХА!

биир «ноолоох» — «Российской Федерацияга олохтоох бэйэни салайыныны тэрийи уопсай принциптэрин туһунан» дьин 1995 с. атырдьах ыйын 28 күнүгэр ыһыыллыбыт Федеральной Сокуонга тиражирэн 2002 с. республика куораттарыгар уонна улуустарыгар быыбардаммыт олохтоох бэйэни салайыныны былааһыгар уонна нэһиликтэр олохтоох бэйэни салайыныны аһаммыт баһылыктарын легитимностарын (бырааптара сокуонунан араҥаччыланар) бигэрэтэр үөһэ этиллибит сокуон 12 ыстатылара.

«Российской Федерацияга олохтоох бэйэни салайыныны тэрийи уопсай принциптэрин туһунан» Федеральной Сокуон 84 ыстатытата уонна «Российской Федерация граждандарын быыбардыыр бырааптарын уонна референдумга кыттар бырааптарын сүрүн мэкитэлэрин туһунан» Федеральной Сокуон баһыаннаһалара олохтообуттарынан олохтоох бэйэни салайыныны органнара бэйэлэрин боломуочуйаларын кинилэр быыбардаммыт бөддьүрүтөрү түмүктэнэр дьити илдьэ сылдьаллар. Онон сокуон буукубатынан уонна тыһынан сайытарар буоллаха 2006 с. тохсунньу 1 күнүгэр Саха Республикатыгар маньык балаһыанна үөскүүр сөп.

Сельскэй поселениеларга олохтоох бэйэни салайыныны органнара талыллаллар, оттон саҥа Федеральной Сокуонунан муниципальный оройуоннарын буолбут улуустарга урут талыллыбыт органнар бэйэлэрин боломуочуйаларын 2007 с. бүтүөр дьити олохтоох суолталаах боппуруостары быһаарар бэйэлэрин боломуочуйаларын илдьэ хаалаллар.

Ол эрээри поселениеларга саҥа талыллыбыт органнар бэйэлэрин боломуочуйаларын толорууга 2006 с. тохсунньу 1 күнүттэн кириэрлэр. Оччотугар биир поселениега муниципальный тэриллиилэ саҥа талыллыбыт баһылыга уонна 2003 сылга аһаммыт олохтоох дьаһалта баһылыга баар буола түһэллэр. Маньа-

бүтүөн икки сыл инниэ былаастарын турар биригээһинтэрин сөп. Ол эрээри нэһилиэнньэ интэриэһин араҥаччылыыр интэриэһи эрдээх санааны ыһынан былаастан аҥаастанан баран 2006 сыл тохсунньу 1 күнүттэн үлэни ыраас иликтэн сарҕылылара ордук.

Салгыы «Российской Федерацияга олохтоох бэйэни салайыныны тэрийи уопсай принциптэрин туһунан» Федеральной Сокуонга олохтоох бэйэни салайыныны статуһугар поселение нэһилиэнньэтин критерийэ чуолкайдук нэһилиэнньэ ахсааньттан тутулукаага ыйыллан турар. РФ правительствотын дьаһалынан арыах нэһилиэнньэлээх оройуоннарга (с малой плотностью населения) 29 улуус этиллибит буоллар уонна олохтоох бэйэни салайыныны поселениета тыһыынча киһиттэн арыах нэһилиэнньэлээх буоллар уонна тэриллиэн сөп. Арыах нэһилиэнньэлээх оройуоннар испиниэхтэргэ РФ правительствотын дьаһалынан бигэрэһэр. Ол эрээринэн РФ правительствотын 707 №-дээх дьаһалынан биһиги республикабыттан 5 улуус, ол иһингэр Нам улууһа, арыах ахсааннаах нэһилиэнньэлээх оройуоннар испиниэхтэригэр кирибэттирэр. Бу улуустар сельскэй поселениеларыгар тыһыынча киһиттэн элбэх буолуу критерийэ тутуһулдуохтаах. Бу ким да быһымах санаата буолбатах, РФ Госудума ылыммыт уонна дойду Президентэ илии баттабыт Сокуона буолар.

2004 с. ахсынны 10 күнүгэр 1871 №-дээх СР «Саха Республикатыгар муниципальный тэриллиилэр чэрчилэрин олохтоонун уонна городской уонна сельскэй поселениелар статуһтарын биэрийи туһунан» сокуонун туһунан президент В.А. Штыров Ыйаара тахсыбыта. Бу Ыйаахаха республика бары оройуоннара арыах ахсааннаах нэһилиэнньэлээһин биллиилэбиттэрэ, манна үөһэ ыйыллыбит РФ правительствотын уураарын туман эмиз үөһэ ахтыллар 5 улуустар киллэриллибиттэрэ. Президент сельскэй поселениелар статуһтарын интэриэ-

нистрацията, правительствота уонна олохтоох бэйэни салайыныны департамент нэһилиэнньэ ахсаанын атын критерийин, холобура, 500 киһи, киллэрэн турар арыах ахсааннаах нэһилиэнньэлээх пууннарга поселение статуһун биэриэхтээхтэр. Холобура, баара эрэ 18 тыһ. нэһилиэнньэлээх Сунтаар улууһугар 25 муниципальной тэриллиэн баар буолара киһи төбөтүгэр баппат. Бэйэни салайыныны дьин благодотворительнай общество буолбатах, арыах нэһилиэнньэлээх тыа сиригэр муниципальный чиновник ахсаанын элбэтэн олох таһымын үрдэппэккин.

Нам улууһун ылан көрүүбүн: манна поселение статуһа 19 нэһилиэккэ бэриллибит, оттон 1000 нэһилиэнньэлээх критерийи тутустакха дьингэр 11 эрэ поселение баар буолуохтаах. Бу маньык 12 нэһиликтэргэ 1000-тан арыах нэһилиэнньэлээх, ол эрээри 19 муниципальной тэриллиилээх муниципальный оройуон, бастатан турар, РФ правительствотын үөһэ ыйыллыбыт уураарар сөп түбэспэт, иккиһинэн, улуус нэһилиэнньэтин үйэлэргэ үөскээбит хаһаайыстыбаннай уонна культурнай традицияларыгар эппиэттээбэт. Биллэн турар, маньык тэрээһин административнай аппарата, муниципальной сулууспалаахтар элбииллэригэр тириэрэр, хас поселение аһы сокуон быһыытынан олохтоох бэйэни салайыныны органнара — бэрэстэбинэлээх орган, баһылык, олохтоох дьаһалта баар буолуохтара. Бу чиновниктары интэриэһиригэр арыаха суох ороскуот муниципальный тэриллиилэ дьөүс бюджеттыгар ыарык буолуоҕа. Ол онугар сайайар аппарата ысарыбыы суотугар босхоломут үбү муниципальной тэриллиилэ нэһилиэнньэтин интэриэһиригэр туһанылыа этэ. Хас сыл аһы госуодарствоттан үп кэлиитэ аччаан иһиһэ: 2006 сылга — 50%, 2007 сылга — 40%, 2008 сылга — 30%, 2009 сылга — 20%, 2010 сылга — 0%. Ол кэлин эмиз хаттаан реформаны саҕалыбыт дуо?

Т.Д. РУМЯНЦЕВ, Нам с.а.

Билгэлээһин

УУЛААХ СААҤЫ КҮҮТҮН

Ахсынны иккис ангарыттан садалан олунньу бүтүөр дьити аһысханнаах тыһыны күннэр тураннар, күһүөрү кыһына сылааһын ситиһиннэрдэ. Кубуудааттаах кулун тутар ыйыт бэйэтин киэбин кэтээн, тыаһыран-кууһуран, ойуур көмнөх хаарын түһэртээн, алаастар куоһаахтарын, хоннохторун сениэлээхтик тибэн эрэр. Онон, сааскы итйини кэмизэр садаланар чинчилээх: муус устар үһүс уон хонугун иккис ангарыттан түһүн хараннаан, күһүһүн ириэрэн, хаар күөгүчү ууллан, утуһан, уулаах саас буолуо. Бүтэй, сүүрдүбэт алаастар кытта уугуйуохтара. Илин эһэрдээри уонна кини улуустарга 1967 сыллаары курдук саас хатылаһа: оҕоһуулаах суолаһиһэ суох сиргэ айаһыыр харгысталаһа.

Хаар нам ыйы 7 күнүгэр дьити эбэтэр быһыргыһынан чыккымай кэлэр кэмизэр тийиһин сөп. Үрэхтэргэ муус үрдүнэн уу куускэ кириэр. Былдьы Дьокуускай аһынан өрүс 1843 уонна 1943 сылларга нам ыйы 7 күнүгэр эстибитэ. Быйыл эмиз эрдэлиирэ дуу дьин сабаҕалыһын. Улуу Эбэтитигэр муус үрдүнэн уу эрдэлээн кириэр түбэлтэтигэр улахан алдытыһылаах харыһылар буолуохтарын сөп. Өрүс эрдэлэбитин да, хойутаабытын да иһин уу сөпкө ааһа. Ол кэлиннэн кыбытык уу хойутаабакка, өрүс уугун таһыма түһэ илигинэ, кэлиэрэ. Өрүс үөһэ баһыгар хайа хаара уулларын садалан дохсон ардактар түстэхтэринэ, буордаах уу кыбытык ууну кытта үргүлдү уаһыан сөптөөх.

Тоҕо улахан харыы буолуомун сөп дьитиний? Өрүс баһыгар Ленскэйтэн үөһэ өттүттэн садалан, Пеледуйга, Витимгэ, өссө онтон үөһэ хаар мэлдьи халыҥнык түһэр, митээрэ эбэтэр онтон халыҥ буолар. Быйыл кыһын хаар үлгөмүк түспүтүтүн сэрэхэдийэрбит сирдээх. Ол эрээри, олус долгуйумаһ, барыта этэнгэ ааһа.

Аһы сайынын хайдах буолуой? Ыукуолун садалан сир сиигин баттаһа ардыа. Онон, өҥ сайыны төлкөлөөн. Бэс ыйыгар, Саар тангара күнүн иннинэ дуу, кэлиннэ дуу сайылыкка көһүү садалан сөпкө ардыа. Өссө ону ситэрэн, иккис уон хонук иккис ангарыгар дохсон ардактар түһүөхтэрэ. От ыйыгар Бөтүрүөп иннигэр дуу, кэлингэр дуу иккис уон хонук ортотугар дьити илгэлээх итин ардактар түһүөхтэрэ. Атырдыах ыйыгар үлэни-хамнаһы атахтыыр улахан ардактар түһүөхтэрэ суоҕа. Балаһан ыйыгар бастакы уон хонук бараньыта хаһыгына. Сайын бэс ыйыттан садалан атырдыах ыйын ортотун ааһыар дьити куйаас, итин күннэр туруохтара. Онон, сир аһа, от, бурдук, оҕуруот аһа, хортуспуй үлгөмүк үүнэр үтүө өҥ сайын барыбытын үөрдүө дьин чинчиллиһин.

Роман ПОСТНИКОВ — Мэҥэ Арамаан

Үөдэй орто оскуолата төрүттэммитэ 85 сыла туолла

«КЫНАТТААБЫТ ОСКУОЛАМЫЙАН БИЭРБИТ СУОЛУНАН...»

«Сейте разумное, доброе, вечное...»

ПОТЕНЦИАЛ НАШЕЙ ШКОЛЫ: ЦИФРЫ И ФАКТЫ

Характерной чертой жизни и деятельности нашего педагогического коллектива в течение ряда последних лет является стабильность. Это сказывается на показателях школы, а также в повышении уровня педагогического мастерства учителей. За 2003-2004 гг. успешно прошли экспертизу улусной и республиканской аттестационной комиссии учителя первой и высшей категории УПД. Таким образом, сегодня в школе работают 12 учителей первой категории и 12 педагогов высшей категории, что составляет 61,5% от общего количества педагогов.

Школа была удостоена звания «Школа года России» (1996 г.) В 2000 г. стала опорной школой на научно-методических работ МО РС(Я). С 2002 г. школа работает над проблемой внедрения профильного обучения на старшей ступени общего среднего образования. За этот период педагогический коллектив 8 раз выиграл с защитой культурно-образовательного проекта на республиканских научных конференциях, семинарах. В 2003 г. на Всероссийской педагогической ярмарке «Сельская школа» (Якутск-Октемцы) школа получила сертификат на экспозицию проекта в открытом виртуальном музее РС(Я).

На сегодняшний день все учителя школы имеют распространение опыта работы на улусном уровне. За последние 3 года на базе ЕСОШ организованы: 1 республиканский авторский курс, 2 улусных авторских семинара, 4 улусных семинара, был распространен опыт работы 15 учителей. Совместно с научными руководителями кандидатами пед. наук Корякиной Н.А. и Обутовой А.Д. были созданы республиканские летние школы духовности и педагогики творчества «Культура — Мир — Гармония» (2003, 2004 гг.). В летних республиканских школах проработали 6 учителей.

Директором 15 год работает Барашков Анатолий Иванович — «Отличник образования РС(Я)», стипендиат международного фонда «Дети Саха-Азия», «Лучший директор года-2002», обладатель знаков «2000 добрых дел», «Учитель учителей», «Лучший тренер России», «Заслуженный тренер Всеазиатской Федерации кик-боксинга».

В составе педагогического коллектива школы 2 кандидата педагогических наук, 1 заслуженный учитель РФ, 2 лауреата премии Ленинского комсомола, 5 отличников образования РФ, 4 отличника образования РС(Я), 7 стипендиатов международного фонда «Дети Саха-Азия», 2 обладателя Гранта Республики для учителей ОУ, 1 мастер-педагог.

В 1991 году школа одной из первых в улусе начала внедрение концепции национальной школы. Опыт работы был широко распространен в республике: организованы республиканские семинары, конференции, встречи, выставки, проведены открытые уроки, мастер-классы.

В школе накоплен богатый опыт работы в социуме. В 1998 г. победила на республиканском конкурсе «Школа глазами родителей». В этом учебном году школа успешно защитила программу развития на улусном смотре. В феврале 2005 года школа стала победителем на улусном этапе Всероссийского конкурса «Лучшие школы России».

Е.К. ЯКОВЛЕВА,
зам. директора по научно-методической работе

ШКОЛА КАК ЦЕНТР ВОСПИТАНИЯ НА СЕЛЕ

Деятельность сельской школы определяет многие стороны жизни социума. Низкая эффективность работы культурно-просветительских учреждений повышает роль школы как центра воспитательной работы на селе. Это требует насыщения внеурочной деятельности учащихся. После уроков с учащимися работают педагоги-воспитатели, руководители кружков, секций, объединений школьников. Учащиеся занимаются в кабинетах, библиотеке, мастерских, спортзале. Созданы группы по интересам. Послеурочные занятия строятся дифференцированно, в соответствии с учебными, трудовыми, эстетическими, спортивными и общественными склонностями детей.

Для рационального взаимодействия школы и семьи, для эффективного решения задачи воспитания и развития детей в школе действуют центры «Творческий поиск», «Здоровое поколение», «Подросток», «Эстетический центр», «Школа-семья-социум». Всего в школе работают 13 кружков по интересам, 9 спортивных секций, 12 клубов и объединений. Для тех учащихся, у которых проявились способности к творческой деятельности, выходящей за рамки программных требований (к музыке, танцам, художественно-прикладному искусству, народным промыслам и т.д.) организована сеть соответствующих кружков, объединенных в «Эстетический центр». Учащиеся посещают кружки «Палитра», «Охорчаан», «Фольклор», хоровой, «Резьба по дереву», флористика, кооператив «Дулуур», с 2002 г. открыт хореографический класс. Это очень важная часть работы школы, так как невозможно сформировать полноценную личность, носителя духовного богатства народа, не приобщая учащихся к достижениям его материальной и духовной культуры.

Во внеклассной работе школы огромную помощь оказывают родители. Созданы кружки, которые проводят родители (всего 8), работают «Совет отцов» (предс. Зырянов Е. Е.), родительский комитет (предс. Берекнева А. Б.), поддерживающие тесную связь со школой и общественными организациями. В результате такого взаимодействия школы, семьи и социума организуется позитивное воспитательное пространство, в котором ученик воспитывается как личность с активной жизненной позицией.

В. Р. БАРАШКОВА, заместитель директора по воспитательной работе

Угус сыллар усталарыгар оскуолабыт олох бары уларыттыларын-тэлэрийиэлэрин, түһүүлэрин-тахсыыларын кытта тэнгэ хардылаан, биризмэттигэр сөптөөхтүк дьаһанан, үлэлээн-хамсаан кэллэ. Ол курдук бастакы улахан уларыттыларын 1991-92 сс. национальной концепцияны олоххо киллэри биризмэттигэр көрсүбүттү. Ханнык бабарар үлэсэ саамай ыарахана, эппиттээсэ саганы олоххо киллэри буолар. Бастакы соругунан дьонго олохсуйан хаалбыт өйү-санааны уларыта тутууну туруоруммуттү. Саха кинитэ тутан-хабан көрдөбүнэ эрэтэйэри учуоттаан, республикага оччолортон да саганы тобулан үлэлиир оскуолапарга — Чурапчы Диринг агрооскуолатыгар, Мэнэ-Хангаска, Таатта Чөркөөбөр, Кыһытыгар, Чымнаанытыгар учууталлары экскурсияга илдьэ сылдьыбытты. Учууталлар өйдөрө-санаалара сүрдээгин уларытан, үлэлииргэ-хамсыырга дьулуһан кэлбиттэрэ.

Хас биридди учуутал уратытын, туохха кыахтаабын учуоттаан оскуола анал программа онгостон улууска, республикага көмүскээбиттү. Сага сүүрэн быһытынан «Төрөөбүт дойдуга», «Сизэр-майгы», «Саахымат» уроктара киллэриллибиттэрэ. Оскуола үлэтин сүрүн соругунан саха төрүт айылгытыгар олохсуйан, олоххо бэлэмнээх кинини иитэн-үөрэтэн таһаары буолбута. Туруоруллубут сылга сөл түбэһиннэрин, оскуола кириэр ааныттан сагалан кабинеттар, көрдүөр сахалы тыһынан илгийбиттэрэ, иитэр-үөрэтэр үлэ барыта сагалы сибидэй тыһынамыта. Ол барыта оро билии-көрүүгө тардыһытын үрдэспитэ, төрөспүт оскуоланы кытта сибээһин күүһүрдүбүтэ. Түбүктээх үлэ үтүө түмүктэрдээх буолбута. Ол курдук оскуолабыт 1994 с. «Улуус бастыг оскуола», 1995 с. «Соросовский грант оскуола», 1996 с. «Россия бастыг оскуола» ааттары ылбыта.

Иккис улахан бөлүө түгүннэн 2001-2002 сс. үөрэтири ситимин сагардан сайыннары концепциятын олоххо киллэри, хайыскалаах үөрэтин сага суолларын тобулуу буолбуттара. Оскуола сүрүн сыалынан, билигин сайдыы турган тэтимитигэр сөл түбэһиннэрин, тыа сири оскуолатын бүтэрээччилэр анал хайыскалаах оскуоланы бүтэрээччилэри кытта тэнгэ туруулаһан ханнык бабарар үрдүк үөрэххэ ситиһилээхтик

ТҮБҮКТЭЭХ ҮЛЭБИТ КЭРДИИСТЭРЭ

туттарсан кириэлэрин хааччыыны буолбута. Учуутал саганы аан бастаан бөйөтүн өнгүө ыгыттына эрэ үлэтигэр уларыттылары киллэрэр кыахтаах. Ону учуоттаан, хас биридди учуутал бөйө таһымын үрдэтигэ дьулуһууну ситиһи бастакы соруктунан буолбута. Агарда 2002с. - 24, 2003 с. - 10 учуутал идэлэри үрдэтиллигиттэр оскуола иһинэн үөрэтэр сыаллаах бырайыктары онорууга уонна көмүскээһингэ, бэйэлэрин санааларын чопчулаан, түмэн этэргэ уонна көрдөрөргө аналлаах тэрээһиннэр былааннаахтык ыгыттылыбыттара.

Үөрэнээччилэрбит БКЭ-ни ситиһилээхтик туттаран үрдүк үөрэххэ кириилэригэр практической уонна психологической көмөнү онороллорун үөрэнээччилэр ортолоругар научнай-чинчийэр үлэни 2002 сылтан сагалан атабар туруордубут, ололорбут үлэлэрэ региональной, республикатаары таһымын табыстылар. Оскуола 2002-2006 сылларга инники сайдытын былааныгар олохсуйан, иитэр-үөрэтэр үлэ сөптөөх хайысхатын булла. Ол туоһунан үөрэнээччилэрбит үрдүк үөрэххэ кириилэрэ кэлигин үс сылга ортогунан 49,3% тэнгэстэ, 2 үөрэнээччи үрүт көмүс медалынан бүтүрдэ. 2002 с. «Үөрэхтээһин ситимигэр чинчийини киллэри» дини темага ыгыттылыбыт семинарга, 2003 с. «Тыа сири оскуола» бүтүн Россиятаары дьаарбанкага «Сайды уонна айымнылаах үлэ оскуола» дини программаны ситиһилээхтик кыттыбышыт.

А.А. ЯКОВЛЕВА, 1991-1993, 2002-2004 сс. директору итэр үлэсэ солбуйааччы.

А.А. ЯКОВЛЕВА, 1991-1993, 2002-2004 сс. директору итэр үлэсэ солбуйааччы.

ОЛОЖУМ УОННА ҮЛЭМ СЫРДЫК КЭМНЭРЭ

Мин 1950 с. оскуолага кирибитим. Кыһынын бөһүөлөктөн 3-4 көстөөх «Пушкин» колхозка, Төгүрүттү алааска, сайынна Дулаарухха ололорбут. 0-2 кылаастарга Никита Васильевич дини учуутал үөрөспүтэ. Билиги Соловьёва Вера, Зырянова Тая, Алеша, Миша Посельский, Конон Крыжановский, Маня Борисова, Ксения Колесова уонна мин буолан үөрөмпүттү. Мин Сага дьылга үчүгэй үөрөбүм иһин «Буукубалар муһнахтара» дини кинигээн биризмий-лэммитим, оскуолага аан бастаан «симэммит» харыйаны көрбүтүм, күлүмүрдээн үчүгэй да этэ!

3-4 кылаастарга Г.А. Лазарев үөрөспүтэ. Киниэхэ үөрөмпүт сылларбын бири чабылхай кэмнэринэн

саныыбын. Калли үөрөхтөнөн, учуутал идэтин баһылаан бараан, 1969-79 сс. төрөөбүт Үөдэйбэр калан математигынан үлэлээбитим. Кэлээт 37 үөрэнээччилээх 5-с кылаастары ылбытым. Кинилэр истэригэр Неустроев Вася, Татаринев Коля, Владимиров Ваня, Андрей, Данил, Афоня, Виталий Эверстовтар, Лиза, Миша Татариновтар, Шура Ядреева, Говорова Тая, Ядреева Тая бааллара. Олус эйэлээх, көхтөөх оҕолор этилэр. Үлэрэ, үөрэххэ мэлдьи инники буоларбыт.

Билигин бу оҕолорум араас идэлээх үлэһиттэр, үгүстэрэ Үөдэйгэ ололорлор. Оччолорго оскуола 8 эрэ кылаастаах этэ, оһон оҕолор салгыра 1 Хомустаахха үөрэнэ бараллара. Маннайгы ылуһум кэннигэн эмиз

5-с кылаастары ылбытым. Бу кылааска мэхэ Ядреева Оля, Зырянова Люда, Эверстова Марина, Новгородов Саша, Константинов Миша о.д.а үөрөмпүттэрэ.

Үөдэй оскуолатын үөрэнээччилэрэ олус сэмэй, үлэһит, үөрэххэ тардыһылаах буолаллара, оһиһин араас күрэхтэһинилэргэ, уус-уран самодеятельноска, пионерскай, тимуровскай үлэлэргэ ыарахаттары көрсүбэт этибит. Учууталлар бэйэ-бэйэбитигэр көмөлөһөрбүт, сүбэһин үлэлирибит, сыннаһарбыт. Оһиһин буолдо, бу оскуолага үлэлэбит сылларбын олодум, үлэм бири сырдык кардиис кэмнэринэн ааҕабын.

Е.И. НЕУСТРОЕВА,
1 Хомустаах.

БАРҔА МАХТАЛ, ОСКУОЛАМ!

Сырдыкка угууйар,
Сагага үөрэтэр
Сыратын ууран

«Үөрэх» дини тылы
Чингэтэр оскуола,

Көмөтө улахан.
Уһуоһу суоһа мин
Эһи сыралаах үлэһин,
Өйү-санааны чингэтэр
Үөрөбүм кыһатын.

Петя КУМЕЧКО,
7 «Б» кылаас

Сайаҕас учуутал.
БарҔа баһыба,
Үөрэнэр оскуолам.
Оскуолага үөрэнэн,
Элбэх билигин ылан
Олохпор туһаныам,
Ыһар сулус онгостуом.
БарҔа баһыба,
Үөрэнэр оскуолам.

Данил ГАВРИЛЬЕВ,
7 «Б» кылаас

Кинилэр тапталы
Үөрэтэр оскуола.
«Оскуола» дини тыл
Үөрдэр билигини,
«Оскуола» дини тыл
Олоххо тускулур.
Үгүс предметтэри
Үөрэтэр оскуола,
Үгүс билигини ылан
Үлэһит бөрдө буолуохпуг.
Юра САВВИН,
7 «Б» кылаас

Үөрэх аартыгын арыыйбыт
Үөрэнэр оскуолам,
Билигин кэнгэтэр
Ыһаас сырдык оскуолам.
Эһи эрибит билигин
Үрдүккэ кыһаттыыр,
Инники олохпор

Сырдык оскуолам
Билигин биэрэбин,
Өйбүн-санаабын
Сытыһылаан биэрэбин.
Үөрэхтээх буолан
Бар дьоммор туһаныам,
Инники олохпуг
Онкулун онорсуом.
Уһуоһу дуо, ама,
Элбэххэ үөрөспүт,
Үгүскэ такайбыт
Оскуолам барахсаны.

Кеша ЗЫРЯНОВ,
7 «Б» кылаас

Оскуолам мин олохпор
Улахан орууллаах,
Кини буолан тахсарбар
Үөрэххэ, үтүөгү кыһаттыыр.
Спартак НИКИФОРОВ,
7 «Б» кылаас

Төлөбүрдээх төрүөккэ
бэчээттэнэр

Элээрбит, ийэрбит эмнэлэктэн илгэлэбит хотойуктара - Энгсиэн Хотун Олорор

Яараннаах догдоттор айнактар бултаан-аптаан бодорулут, көчөхтөөн күөрэттэн, өттөөн-мастаан уруурданы олох өндүрдүгэр бүстүт хагыт. Эйтэбит Хоодуг Оттооноттор

Өлүрдүүн бодорулун иктар-үөрэтэр, кытылбаанча, көмөрүгэр көрөр-иктэр, үөрүүтэ-үтүбэ угулар, аңатар таһынарар ааньыларбит - Энгсиэн Хотун Олохтооттор

Санаабын савылаан олохсуен олорор ытык-мааны хотобуун угутаан аатар Улуу Эбэбит көрүк туонатын кин-туок кыахтаабын-савылаан олохтообуунан сэгиттэрэн бары өргүлүн ирелэн кыаллары-кыалыбаты бигэлээн сорун туруоруна 2005 с. кулун тутар 25 күнүгэр "Сарданга" кинотеатрга мустан ылыктарбын чолулуобун

ПРОГРАММАҒА:

«САРДАНГА» КИНОТЕАТРА. Оро научнай-техническэй кинийн кумаарынан пластикара «БРА САНААМ БИЭРЭГЭ» конкурс — быыстапкага. — Доруубуйага экологическэй ылык маршруттарыттан хаартыскалар, ФОТОБУЛГААҒЫНГА холобурдар. НАМ ТВ — БЫЛЫКТАРТАН ВИДЕОСЮЖЕТТЭР. «ЭНСИЭЛИ» хаһыат. «ЖИВАЯ РЕКА» маршрутка программалар проектары, тематическэй санаа атастаһылары бэчээттээн таһаарарга балэм. «ДЬОНКУМА» ХОМОТУГАР — Улууустаагы булчуттар уонна балыксыттар обществолара охсула өлөрүөн муус аанынан күөгүлээһингэ хамаанданан күрэхтэһингэ ыгырар.

К СВЕДЕНИЮ ЗАПИСАВШИХСЯ НА КУРСЫ ВОДИТЕЛЕЙ КАТЕГОРИИ «В»

Занятия начинаются 18 марта с.г. с 17 ч. в здании Центра образования по адресу ул. Ст. Платонова, 18. Так же проводится запись желающих на курсы по подготовке водителей категории «С» и «Е». Справки по адресу: ул. И. Винокурова, 15. Тел. 41-2-24

Намская техническая школа РОСТО

Экспресс-такси предлагает свои услуги по селу и улусу. 7-я поездка бесплатно. Тел. 42-2-65

КЭРИЭСТЭБИЛ

Кулун тутар 17 күнүгэр билиги дьиз көргөнгө айаар-элэккэй ийэбит, тапталлаах кэргэним, Зоя Петровна Дьячковская, уһун, ыарахан ыарыыттан өлөр өлүү дөгү тыгыраар харбатан, билиги ортобутуттан күрэммитэ биэр сылытуолар Кини 1959 с. алтынны 30 күнүгэр Үөдэй нөһилиэгэр Ядревтар дьиз көргөттүгэр төрдүс өбүөн күн сирин көрбүтэ. Олорон ааспыт кылгас олово, тапталдаах Үөдэйин сиригэр ааспыт, манна кини орой мэнник

оҕо сааһын умнуллубат түгэннэрэ, үөрөххэ-билиигэ тардылар үтүө кэмнэрэ, үлэнигт буолан, талан ылыбыт идэтинэн бар дьону тунугар үлэтэ-хамнаһа, ыал-кэргэн буолан, оҕо төрөтөн ийэ буолуу, дьонуннаах олово олоору дьолун билбитэ. Комсомол путевиатынан төрөөбүт төрүт сиригэр ыйыт, киниэхэ эрэллээх үлэтин, кылгас кэмнэ дьонуннаах үрдүк кирбиини ситиһэн, 1979 с. Нам оройуонун «Бастын чемпион ыйыт» аатын ылан, дьонун-сэргэтин үөрдүбүтэ, удуур-хаан үлэнигт дьон орто буолара биллибитэ. Эдэр, сана тахсан эрэр, элбэи эрэннэрэр эрчимнээх үлэниги сөптөөхтүк сыаналаан биэр дойдулаахтара Зояны, комсомол уобаластаагы ХХХ-с конференциятын делегатынан талан инники олово эр-кэрийлээх суол олугун өнөр-буттара, түстээбиттэрэ. 1981 с. ийэбит оҕо эрдэтигэн баарыт баата, сыала-соруга туолар кэрдис кэмнэн буолбута, ол курдук кини Приморскайдаагы ты хаһаайыстыбатын институтуна, ветеринарнай салаатын устудьуона буолан, элбэх а-

ИҦИРЭХ ТЫЛЛАР

Убаастабыллаах дьүөгэбин, үлэ, тыыл ветеранын, потребкооперация туйгунун АННА ДАНИЛОВНА АРТАМОНОВАНЫ 75 сааскын томточчу туолар үөрүүлээх күнүгүнэн итиитик-истиитик ис сүрэхпиттэн эвэрдэлибин.

Баҕарабын ыарыыга ыларбаакка, кырдыары билимэккэ билинигт курдук үөрэ-көтө, чэгиэн-чэбдик сылдьан уураабат эрчиминэн, олоххо уостубат тапталынан өсөс да өр сылларга уйгулаахтык олово дьиз баҕам бастыгын, алгыһым үтүөгүн Эийэхэ аныбын.

Дьүөгөх Харлампьева Вера Афанасьевна

Күндү кэргэммин, аҕабытын, эһээбитин ЗАХАРОВ НИКОЛАЙ ДМИТРИЕВИЧЫ ис сүрэхпиттэн итиитик-истиитик 60 сааскын эвэрдэлибит!

Баҕарабыт күндү киһибитигэр бары үтүөнү, кэрэни, чэгиэн-чэбдик доруубуйаны, уһун дьоллоох олово. Эн уураабат кыһамныын, сүбэн-аман, уостубат тапталың иһин истиитик махталыгың тиэрдэбит.

Кэргэниг, оҕолорун, күтүөтүгү, кийииттэриг, сизинэриг Сашок, Максим, Эдик

Дорогая подруга АНАСТАСИЯ НИКИФОРОВНА!

Поздравляем Вас с днем рождения! От всей души желаем крепкого здоровья, как якутский алмаз, чистого весеннего ясного неба.

Пусть Вам удача чаще улыбается,

И все надежды и желания сбываются.

С наилучшими пожеланиями Александра, Галина

ОБУРУОТЧУТТАР БОЛҔОМТОЛОРУГАР!

Кулун тутар 22 күнүгэр, оптуорунньукка, 16 чаастан оҕо библиотекагыгар оҕурут аһын, сибэкини олодооччуларга семинар буолар. Кэлэн кытгыһыны ыларгытыгар ыгырабыт!

«Орифлей» шведскэй фирма Дьокуускайдаагы филиалын директордара кулун тутар 19 күнүгэр детскэй библиотекка 12 чаастан баҕалаахтарга консультация ыгытаахтара. Консультантын үлэтин баҕалаахтарга кэккэ сүбэлэр-амалар бэриллээхтэрэ.

УЛУУС ОЛОХТООХТОРУН БОЛҔОМТОЛОРУГАР!

Эрдэ биллэриллибитин курдук, Улуу Кыайы 60 сылыгар аналлаах улуус ветеранарын оҕоһуктарын «Уран тарбах — сатабыл уус» дьиз быыстапкага үлэтин кулун тутар 22 күнүгэр күнүс 14 чаастан Чаҕылдан балаан-дьизитигэр саҕалыт. Быыстапкага кыттыан баҕалаах маастардар үлэлэрин кулун тутар 18 күнүгэр дьиз ветераннар сэбиэттэригэр уонна социальнай харалта управлениетыгар аҕалан туттараллар.

Улууспут ытык-мааны кырдыаҕастара талааннаах тарбахтарынан тутан-хабан өнөрбүт оҕоһуктарын көрө-истэ, махтайа кэлин, сылдыһыг, ыалдыттан!

Кулун тутар 17 күнүгэр 16 чаастан П.И. Сивцев аатынан Намнаагы историко-этнографическэй музейга скульптор Винокурова Евгения Николаевна айар үлэтин быыстапкага аһыллар.

Магазин «Байылыат» реализует ДВП, ДСП, рубероид, КЧМ-5, пленка тепличная, шифер, телевизоры, стиральные машины «Фея», «Сибирь», циркулярки, косы «Соболь», комбикорм, мука, сахар, масло сливочное. Тел. 42-7-65

Финансово-казначейское управление МФ РС(Я) по Намскому улусу объявляет конкурс на вакантную должность специалиста отдела доходов. Основные требования: высшее экономическое образова-

сааннаах эдэр ыгытат коллективни чилиэниэн аарыллыбыта. Дьоллоох устудьуон сылларын наһаа истиитик, олово биэр саамай үтүө кэмнэринэн саныыра, ахтара. Ол курдук бу сылларга, кини манна олово доруун, Чурапчы чулуу уолун, аҕабытын Николай Дьячковскайы көрсөн, сүрэхтин сөбүлээн, киниэхэ эрэллээх кэргэн буолан, билиэхэ, оҕолоругар күн сирин үтүөгүн, сир ийэ кэрэтин көрдөрбүтэ.

1986 сыллаахха Зоя үөрэтин бүтэрэн, төрөөбүт-үөскэбит Намын сиригэр үрдүк үөрэхтээх специалист буолан эриллибитэ, үлэтин-хамнаһын саҕалаабыта, оччотоогу кэм баҕан совхозтарын тыһылыччанаан ахааннаах хонодор муостаахтарын, сыспай сивлээхтэрин, үтүө суобастаахтарын көрөн-истэн, бүөбүйдээн, биэр төбөнү туттата суох энчирэппэккэ, түүннэри-күнүстэри, аһыт аһын, утуулар уугун умнан, үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ, ыарахан ыары охторуор, олово сарбыһыар дьиз.

Биһиги ийэбит, кэргэним олоххо тардыһыгыта, интэриэһэ сүдү улахан этэ. Хаһан

Оҕолоро, кэргэниг

Биргэ үлэтир коллегагытын ДЬЯКОНОВА КЛАВДИЯ ПЕТРОВНАНЫ үйэ-анардаах үбүлүгүнэн итиитик-истиитик эвэрдэлибит!

Бары ыалласпатын, хомолто холбоспотун, дьол-сорго тосхойдун, үөрүүгү-көтүүгү үрдэтиң, кырдыар дьиз билим-мэккэ, тапталлаах чугас дьонуг, аймахтарың ортолоругар өрүү үөрэ-көтө сылдыаргар, уһун дьоллоох олово баарабыт. Тубдиспансер коллектива

Дорогую жену, маму, бабушку ОСИПОВУ АННУ ДМИТРИЕВНУ поздравляем с днем рождения!

Желаем всего самого доброго, светлого, долгой счастливой жизни! Будь всегда такой доброй, ласковой, доброжелательной.

Муж, дети, внуки

Күндүтүк саныыр, таһыттар аҕабытын, кэргэммин, быра-ашпын АРГУНОВ НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВИЧЫ 55 сааскын туолбукунан ис сүрэхтэн истиитик эвэрдэлибит!

Эн талан ылыбыт идэтинэн 30-тан тахса сыл үтүө суобастаахтык совхозум, дьонум-сэргэм туһа дьиз сарсыарда эрдэ-лээн, кизэһэтин хойутаан айымнылаахтык үлэлээбиккинэн киз туттабыт, холобур оҕостубут.

Өйүг-санааг сааһыламмат кэрэ кэмтигэр өссө уһун-нук, үөрэ-көтө үрдүү, үүнэ тур. Бары ыалласпатын, тумуу тумунун. Кырдыыга бэриммэккэ өлөрүгү, чугас дьонуг тапталларыгар, үөрүүлэригэр угуттанан уһуннук, дьоллоохтук олово дьиз алгытыбыт. Бары баҕа санааларың туоллуннар. Доруобай буол. Күндү киһибит өйөбүл-тирэх, дурда-хахха буоларың, үтүө сүбэн иһин махталыгың тиэрдэбит.

Эвэрдэни кытта өлөрүгү, кэргэниг, убайың

ние с опытом работы в финансовой системе, знание ПК. За справками обращаться по адресу ул. Октябрьская, 1, каб. 202 или по тел. 41-1-85, 42-3-23

МУП «БТИ Намского улуса» срочно требуется женщина на постоянную работу техником-инвентаризатором. С испытательным сроком 3 месяца. Требования: среднее и высшее строительное образование.

Здание Быткомбината, 2-й этаж. Тел. 41-1-01

Куплю 6 куб досок (сосна) 2,5 см, 5 куб. досок 4-5 см. Тел. 42-2-65

Срочно продается участок в городе Якутске, район «Племобъединение», сруб дома 6 х 6, огорожен, свет, летний водопровод, рядом остановка.

Тел. постр. 41-7-24

Молодая семья (2 человека) снимет в аренду ч/б или благоустроенную квартиру. Порядок и чистоту гарантируем.

Конт. тел. 41-2-45 в рабочее время

Сдается в аренду (семейным) 2-хкомнатная (малосемейка) квартира с газом по ул. Ст. Платонова. Предоплата на 3 месяца.

Обр. 23-5-12 с. Бетюцы

Утерян паспорт 9802 серии 647314 с документами на имя Макаровой Ирины Петровны 1949 г.р. Просим вернуть за вознаграждение. Обр. по тел. 26-3-45

Считать недействительным утерянное водительское удостоверение 14 АХ 490013, выданное на имя Сивцева Александра Михайловича

Создалов Дмитрий Дмитриевич аатыгар бэриллибит вод. дастабырманы сүппүтүнэн дьиз суюкунан ааҕарга.

ИДЬУО ИИТИННЭРЭР НЭДИЭЛЭ УСТАТА 5 КИИИ КЫРБАММЫТ

Кулун тутар 7 күнүгэр Көбөкөнгө гр. Мухины кырбаабыттар, бу туһунан Улахан Мархаба олово гр-ка Мухина кулун тутар 12 күнүгэр сайабылыанна сүрүбүт. Кулун тутар 9 күнүгэр Салбаңга гр. Сунхалыров гр. Протопоповы кырбаабыт. Сарсыһыгар гр. Оконешников кырбанан сүһал көмөбө наадыһыт. Кулун тутар 11 күнүгэр Граф Бизэргин олохтооҕо гр-ка Евсева биллэрбитинэн биллибэт дьон кини быраатын кырбаабыттар. Бу күн эмиз Граф Бизэргин олохтооҕо гр. Лукин биллибэт дьонтон кырбаммыт. Кулун тутар 13 күнүгэр Нам с. олохтооҕо гр-ка Чemezова дьизин күлүүһүн алдьатан кирэн 5000 солк. суумалаах «DAEWOO» телевизорун уорбуттар. Бу күн мировой суут дьизин күлүүһүн алдьатан кирэн 31663 тыһ. солк. суумалаах 4 компьютер системнай блогун уорбуттар. Кулун тутар 10 күнүгэр «Эрэл» СХПКК председателз Павлов биллэрбитинэн ТМЦ (товарно-материальные ценности) тиийбэтэ буллуллубут. Бу күн Аппаһыга ВАЗ-2121 уонна УАЗ-31512 массьынарлар харсыбыттар. Кулун тутар 11 күнүгэр Нам с. олохтооҕо гр. Куприянов биллэрбитинэн УАЗ массьынаны идьэ барбыттар.

«Энсизли» хаһыат 31 №-гэр «Олово толук уурбута» дьиз заметкага Макаров дьиз көннөрөн ааҕаргытыгар көрдөһөбүт.

Редакция

Күндү ытыктыр, убаастыт таһыт, тыыл, үлэ ветераны, Нам улуунун бочуоттаах гражданына КОЛМОГОРОВ Григорий Егорович уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан кыһыгар, уолугар, кинилэр дьиз кэргэттэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Үөдэйтэн С.К. Эверстова уонна Намтан А.Г. Эверстова дьиз кэргэттэрэ

Улууустаагы кини балыһа административта, профсоюзнай комитетта, тубдиспансер коллектива тыыл, үлэ ветерана НАУМОВА Мария Федоровна 86 сааһыгар ыалды-аҕабыттын кыһыгар Винокурова Любовь Кузьминичнага, чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэллэр.

Table with 3 columns: Editor info (В.Г. Касьянов), Contact info (Телефон, Факс), and Subscription info (Подписка).